

- Madde 1.- Özgür, Onur ve Haklarda Eşit Doğma**
Tüm insanlar, özgür, onur ve haklarda eşit doğarlar. Akıl ve bilinçle donatılmışlardır ve birbirine karşı kardeşlik anlayışıyla davranmalıdır.
- Madde 2.- Ayrımcılık Yasağı**
1. Herkes; hiçbir yönden, özellikle ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasal görüş ya da başka her tür görüş, ulusal ya da toplumsal köken, servet, doğuş ya da başka her durum yönlerinden ayırım gözetilmeksizin, bu Bildirge'de kamuya duyurulan tüm haklardan ve tüm özgürlüklerden yararlanabilir.
2. Ayrıca, bir kişinin uyruğu olduğu ülke ya da (egemenliği altındaki) toprağın; bu ülke ya da toprak, ister bağımsız olsun, ister vesayet altında bulunsun, isterse özerk olmasın ya da herhangi bir egemenlik sınırlamasına bağlı tutulmuş olsun; siyasal, hukuksal ya da uluslararası statüsü temeline dayanan hiçbir ayırım gözetilmeyecektir.
- Madde 3.- Yaşam, Kişi Özgürlüğü ve Güvenliği Hakkı**
Her bireyin, yaşam, kişi özgürlüğü ve kişi güvenliği hakkı vardır
- Madde 4.- Kölelik ve Kulluk Yasağı**
Hiç kimse; ne kölelik, ne de kulluk altında tutulabilir; kölelik ve köle ticareti, tüm biçimleriyle yasaktır.
- Madde 5.- İşkence Yasağı**
Hiç kimse; ne işkenceye, ne de zalimce, insanlıkdışı ya da aşağılayıcı ceza ya da davranışlara bağlı tutulacaktır.
- Madde 6.- Hukuk Önünde Kişiliğin Tanınması Hakkı**
Herkesin, her yerde, hukuk önünde bir kişi olarak tanınma hakkı vardır.
- Madde 7.- Hukuk Önünde Eşitlik**
Herkes, hukuk (yasa) önünde eşittir ve herkesin, ayırım gözetmeksizin hukukun eşit korumasına hakkı vardır. Herkesin, bu Bildirge'yi ihlâl eden her tür ayrımcılığa ve böyle bir ayrımcılığa yönelik her tür kısıktırcılığa karşı eşit korunma hakkı vardır.
- Madde 8.- Yargı Yerlerine Etkili Başvuru Hakkı**
Her kişinin, kendisine Anayasa ya da yasayla tanınmış temel hakları ihlâl eden işlemlere karşı yetkili ulusal yargı yerlerine etkili başvuru hakkı vardır.
- Madde 9.- Keyfi Tutuklanma, Gözaltına Alınma ve Sürgün Yasağı**
Hiç kimse, keyfi biçimde tutuklanamaz, gözaltına alınamaz ya da sürgüne gönderilemez.
- Madde 10.- Hakça ve Açıkça Yargılanma Hakkı**
Her kişinin; gerek hakları ve borçları gerekse kendisine yönelik her tür cezai suçlamanın haklılığı konusunda karar verecek bağımsız ve yansız bir mahkemece, tam bir eşitlikle, hakça ve açıkça yargılanma hakkı vardır.
- Madde 11.- Suçsuz Sayılma, Suç ve Cezanın Yasallığı**
1. Suç sayılan bir eylemle suçlanan her kişi, savunması için gerekli tüm güvencelerin kendisine sağlanacağı açık bir yargılama ile suçluluğu yasal olarak ortaya konuluncaya değin suçsuz (masum) sayılır.
2. Hiç kimse, işlendiği sırada ulusal ya da uluslararası hukuka göre suç sayılan bir eylem oluşturmayan eylem ya da ihmalleri nedeniyle cezaya çaptırılmaz. Aynı biçimde, suç sayılan eylemin işlendiği sırada uygulanabilecek cezadan daha ağır hiçbir ceza verilemez.
- Madde 12.- Özel Yaşam, Aile ve Konut Dokunulmazlığı**
Hiç kimsenin, ne özel yaşamı, ailesi, konutu ya da yazışmaları keyfi karışmalara, ne de onur ya da ünü saldırılara konu olabilir. Her kişinin, bu gibi karışma ya da saldırılara karşı hukukun korumasına hakkı vardır.
- Madde 13.- Seyahat, Yerleşme ve Ülkeden Ayrılma Hakkı**
1. Her kişinin, bir devlet içinde özgürce seyahat (dolaşma) ve yerleşeceği yeri seçme hakkı vardır.
2. Her kişinin, kendi ülkesini de kapsamak üzere, her ülkeden ayrılma ve ülkesine geri dönme hakkı vardır.
- Madde 14.- Sığınma Hakkı**
1. Her kişinin, zulüm karşısında sığınmacı olmayı isteme ve başka ülkelere sığınmadan yararlanma hakkı vardır.
2. Bu hak, gerçekten adı (siyasal nitelik taşımayan) bir suça ya da Birleşmiş Milletler'in amaç ve ilkelerine aykırı eylemlere dayalı kovuşturmalarda durumunda ileri sürülemez.
- Madde 15.- Uyrukluk Hakkı**
1. Her bireyin, bir uyrukluğa hakkı vardır.
2. Hiç kimse, keyfi biçimde ne uyrukluğundan, ne de uyrukluğunu değiştirme hakkından yoksun tutulabilir.
- Madde 16.- Evlenme ve Aile Kurma Hakkı ve Ailenin Korunması**
1. Erkek ve kadının; evlilik yaşından başlayarak, ırk, uyrukluk ya da din ile ilgili hiçbir kısıtlama olmaksızın evlenme ve bir aile kurma hakkı vardır. Erkek ve kadınların, evlilik süresince ve boşanma sırasında, evlenme konusunda eşit hakları vardır.
2. Evlenme, ancak evlenecek eşlerin özgür ve tam oluruyla yapılabilir.
3. Aile, toplumun doğal ve temel ögesidir ve ailenin, toplum ve devletin korumasına hakkı vardır.
- Madde 17.- Mülkiyet Hakkı**
1. Her kişinin, tek başına olduğu gibi başkalarıyla birlikte de mülkiyet hakkı vardır.
2. Hiç kimse, keyfi biçimde mal ve mülkünden yoksun bırakılamaz.
- Madde 18.- Düşünce, Vicdan ve Din Özgürlüğü Hakkı**
Her kişinin; düşünce, vicdan ve din özgürlüğüne hakkı vardır; bu hak, din ya da inancını değiştirme özgürlüğü ile din ya da inancını tek başına ya da topluca, açık ya da özel (gizli) olarak öğretme, uygulamalar, ibadet etme ve törenler (ayinler) yapma yoluyla açığa vurma özgürlüğünü içerir

İNSAN HAKLARI EVRENSEL BİLDİRGESİ BAŞLANGIÇ

İnsanlık ailesinin tüm üyelerinin özünde bulunan onur ile insanların eşit ve devredilemez haklarını tanımanın; özgürlük, adalet ve dünyada barışın temelini oluşturduğunu düşünerek,

İnsan haklarının tanınmaması ve hor görülmesinin, insanlığın bilincini (vicdanını) isyan ettiren vahşice eylemlerle sonuçlandığını ve terör ve yoksulluktan kurtulmuş insanların, ifade ve inanç özgürlüklerinin bulunduğu bir dünya kurulmasının, insanın en yüksek özlemi olarak duyurulduğunu düşünerek,

İnsanın, zorbalık ve baskıya karşı, son çare olarak, isyan etmek zorunda kalmaması için, insan haklarının bir hukuk devletiyle korunmasının temel olduğunu düşünerek,

Uluslararası dostça ilişkiler geliştirilmesini özendirminin temel olduğunu düşünerek,

Birleşmiş Milletler halklarının; temel insan haklarına, insan kişiliğinin onur ve değerine, erkek ve kadınların haklarının eşitliğine olan inançlarını Antlaşma'da yeniden duyurdıklarını ve sosyal ilerlemeyi kolaylaştırmaya ve daha geniş bir özgürlük içinde en iyi yaşam koşullarını yerleştirmeye kararlı olduklarını açıkladıklarını düşünerek,

Üye devletlerin, Birleşmiş Milletler Örgütü ile işbirliği yaparak, insan haklarına ve temel özgürlüklere evrensel ve eylemsel saygı gösterilmesini sağlamayı üstlendiklerini düşünerek,

Bu hak ve özgürlükler konusundaki ortak bir anlayışın, bu yükümlülüğü tam olarak yerine getirmek için çok büyük önem taşıdığını düşünerek,

Genel Kurul,

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'ni; bu Bildirge'yi sürekli olarak göz önünde bulunduran toplumun tüm birey ve tüm organlarının; öğretim ve eğitim yoluyla, bu haklara ve özgürlüklere saygı gösterilmesini geliştirmeye çaba göstermesi ve giderek artan ulusal ve uluslararası nitelikli önlemlerle, bu hakların ve özgürlüklerin gerek üye devletlerin halkları, gerekse bu devletlerin yönetimi altındaki ülkelerin halkları arasında evrensel ve eylemsel olarak tanınmasını ve uygulanmasını sağlaması amacıyla, **tüm halkların ve ulusların erişeceği ortak bir ülkü olarak duyurur.**

Eğitimiş

EĞİTİM VE BİLİM İŞGÖRENLERİ SENDİKASI

- Madde 19.- Düşünce ve İfade Özgürlüğü Hakkı**
Her bireyin, düşünce ve ifade özgürlüğü hakkı vardır; bu hak, düşünceleri nedeniyle kaygı duymama hakkı ile bilgi ve düşünceleri araştırma, edinme ve sınır düşüncesi olmaksızın, hangi ifade aracıyla olursa olsun yayma hakkını içerir.
- Madde 20.- Toplanma ve Dernek Özgürlüğü Hakkı**
1. Her kişinin, barışçı toplanma ve dernek (örgütlenme) özgürlüğü hakkı vardır.
2. Hiç kimse, bir derneğe girmeye zorlanamaz.
- Madde 21.- Ülke Yönetimine Katılma ve Kamu Hizmetlerine Girme Hakkı**
1. Her kişinin, doğrudan doğruya ya da özgürce seçilmiş temsilciler aracılığıyla, ülkesinin kamusal işlerinin yönetimine katılma hakkı vardır.
2. Her kişinin, eşitlik koşulları içinde, ülkesinin kamu hizmetlerine girme hakkı vardır.
3. Halkın istenci (iradesi), kamu yetkililerinin (hükümetin) otoritesinin temelidir; bu istenç, genel, eşit ve gizli oy yöntemi ya da serbest oy sağlayan eşdeğer bir yöntemle göre, dönemsel olarak yapılması gereken dürüst seçimlerle dile getirilir.
- Madde 22.- Sosyal Güvenlik Hakkı ve Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Hakların Gerçekleştirilmesi Hakkı**
Her kişinin, toplumun bir üyesi olarak, sosyal güvenlik hakkı vardır ve her kişinin; her ülkenin örgütlenmesi ve kaynakları gözönünde bulundurularak ve ulusal gaba ve uluslararası işbirliği sayesinde, kişinin onuru ve kişiliğinin özgürce gelişimi için kaçınılmaz olan ekonomik, sosyal ve kültürel hakların gerçekleştirilmesi hakkı vardır.
- Madde 23.- Çalışma, Hakça Çalışma Koşulları, Hakça Ücret ve Sendika Hakları**
1. Her kişinin, çalışma, işini özgürce seçme, hakça ve tatmin edici (elverişli) çalışma koşulları ve işsizliğe karşı korunma hakkı vardır.
2. Herkesin, hiçbir ayırım gözetilmeksizin, eşit iş için eşit ücret hakkı vardır.
3. Çalışan herkesin, kendisine ve ailesine insan onuruna uygun bir yaşantı sağlayan ve gerekirse, başka tüm sosyal koruma araçlarıyla tamamlanan, hakça ve tatmin edici (elverişli) bir ücret hakkı vardır.
4. Her kişinin, çıkarlarını korumak için, başkalarıyla sendikalar kurma ve sendikalara üye olma hakkı vardır.
- Madde 24.- Dinlenme, Serbest Zaman, Ücretli İzin Hakları**
Her kişinin, dinlenme ve serbest zaman hakkı ve özellikle çalışma süresinin makul biçimde sınırlandırılması ve dönemsel ücretli izin hakkı vardır.
- Madde 25.- Yeterli Yaşam Düzeyi, Güvenlik, Ana ve Çocukların Özel Korunma Hakları**
1. Her kişinin; kendisinin ve ailesinin sağlık ve güncelini sağlamak için, özellikle beslenme, giyim, konut, tıbbi bakım ve gerekli sosyal hizmetler için yeterli (uygun) yaşam düzeyi hakkı vardır; her kişinin işsizlik, hastalık, sakatlık, dulluk, yaşlılık durumunda ya da istencinden bağımsız koşullar sonucunda geçim olanaklarını yitirdiği başka durumlarda (sosyal) güvenlik hakkı vardır.
2. Anne ve çocukların, özel bakım ve yardım görme hakkı vardır. Tüm çocuklar, ister evlilik içinde ister evlilik dışında doğmuş olsunar, aynı sosyal korumadan yararlanır.
- Madde 26.- Eğitim Hakkı ve Eğitimin Amaçları**
1. Her kişinin eğitim hakkı vardır. Eğitim, hiç olmazsa ilk ve temel öğretim konusunda (düzeyinde) parasız olmalıdır. Teknik ve mesleksel öğretim yaygınlaştırılmalıdır; yüksek öğretime giriş, yeteneklerine göre, tam bir eşitlikle, herkese açık olmalıdır.
2. Eğitim, insan kişiliğinin tam olarak geliştirilmesini ve insan haklarına ve temel özgürlüklere saygının güçlendirilmesini amaçlamalıdır. Eğitim, tüm uluslar ve tüm ırk ya da din kümeleri arasında anlayış, hoşgörü ve dostluk ile Birleşmiş Milletler'in barışı sürdürme etkinliklerinin geliştirilmesini özendirir.
3. Anne ve babaların, öncelikli olarak, çocuklarına verilecek eğitim türünü seçme hakkı vardır.
- Madde 27.- Kültürel Yaşama Katılma Hakkı**
1. Her kişinin, topluluğun kültürel yaşamına özgürce katılma, sanattan yararlanma ve bilimsel ilerlemeye katılma ve bunun sonucu olan nimetleri paylaşma hakkı vardır.
2. Herkesin, yazarı (yaratıcısı) olduğu tüm bilimsel, yazınsal ya da sanatsal ürünlerden doğan manevi ve maddi çıkarlarının korunması hakkı vardır.
- Madde 28.- Hak ve Özgürlüklerin Gerçekleştiği Sosyal ve Uluslararası Düzen Hakkı**
Her kişinin, bu Bildirge'de açıklanan hak ve özgürlüklerin tam olarak gerçekleştirilebileceği bir düzenin, sosyal ve uluslararası plarlarda egemen olması hakkı vardır.
- Madde 29.- Bireyin Ödevleri ve Hakların Sınırlanması Koşulları**
1. Bireyin, yalnızca kişiliğinin özgürce ve eksiksiz gelişmesinin olanaklı bulunduğu topluluğa karşı ödevleri vardır.
2. Herkes; haklarını kullanırken ve özgürlüklerinden yararlanırken, yalnızca başkasının hak ve özgürlüklerinin tanınmasını ve onlara saygı gösterilmesini sağlamak ereğiyle ve demokratik bir toplumda (genel) ahlâk, kamu düzeni ve genel güncenin haklı gereklerini karşılamak amacıyla, ancak yasayla konulan sınırlamalara bağlıdır.
3. Bu hak ve özgürlükler, hiçbir durumda, Birleşmiş Milletler'in amaçlarına ve ilkelerine aykırı olarak kullanılamaz.
- Madde 30.- Hakların Yok Edilmesini Amaçlayan Etkinlik ve Eylemlerin Yasaklanması**

Bu Bildirge'nin hiçbir kuralı; bir devlet, hükümet ya da birey için, Bildirge'de açıklanan hak ve özgürlüklerin yok edilmesini amaçlayan herhangi bir etkinliğe girişme ya da bir eylemde bulunma hakkı içerdiği biçiminde yorumlanamaz.

Madde başlıkları ekleyerek çeviri: Prof.Dr. Mesut GÜLMEZ
3. Baskı: Eğitim-İş (TODAİE: 1. Baskı1998 ve 2. Baskı 2010)
Birleşmiş Milletler, İnsan Hakları Yüksek Komiserliği

